
STUDENT ASSESSMENT OF THE QUALITY OF TRAINING IN MEDICAL COLLEGE STARA ZAGORA

Pavlina Teneva

Trakia University - Medical College, Stara Zagora, Republic of Bulgaria pl.teneva@abv.bg

Katya Mollova

Trakia University - Medical College, Stara Zagora, Republic of Bulgaria kmollova@abv.bg

Hristina Milcheva

Trakia University - Medical College, Stara Zagora, Republic of Bulgaria hr_mil4eva@abv.bg

Abstract: The issue of quality of education in health care is particularly relevant in the context of ongoing healthcare reforms. The new realities and needs in the rapidly developing medical science and practice, and in the context of health reform, continually increase the requirements for the training of these specialists.

The main goal of Medical College -Stara Zagora, which is training students on "regulated specialties" is the application and control of procedures and mechanisms for ensuring and maintaining quality professional training.

Student assessment of the quality of training and the organization of the learning process is a complex pedagogical phenomenon and useful feedback in the training process.

Objective: To study the students' opinion as part of the learning process concerning the quality of education at Medical College. Taking corrective actions that will lead to increasing the competency and build lasting practical skills and habits for students to pursue their professional duties.

Materials and Methods: The study covered 80 students of the second and third course of specialty Rehabilitation therapist and Medical laboratory assistant during 2017/2018 academic year, polled by direct anonymous survey.

The results show that the majority of the students gave a very good assessment of the training and the conditions at the college. The majority of respondents approve of the contemporary interactive methods of visualization and teaching used and believe that the existing library fund is up-to-date. Practical training is one of the main highlights of the study. The share of respondents, which give an excellent assessment of the organization and the conduct of practical training is high.

Keywords: training, quality, assessment, students, health care

СТУДЕНТСКА ОЦЕНКА ЗА КАЧЕСТВОТО НА ОБУЧЕНИЕ В МЕДИЦИНСКИ КОЛЕЖ СТАРА ЗАГОРА

Павлина Тенева

Тракийски университет Медицински колеж - Стара Загора, Република България pl.teneva@abv.bg

Катя Моллова

Тракийски университет Медицински колеж - Стара Загора, Република България kmollova@abv.bg

Христина Милчева

Тракийски университет Медицински колеж - Стара Загора, Република България

hr_mil4eva@abv.bg

Резюме: Проблемът за качеството на обучение в сферата на здравните грижи е особено актуален в контекста на протичащите реформи в здравеопазването. Новите реалности и потребности в бързо развиващата се медицинска наука и практика, и в условията на здравна реформа непрекъснато повишават изискванията към подготовката на тези специалисти.

Основната цел на Медицински колеж Стара Загора обучаващ студенти по „регулирани специалности“ е прилагането и контролирането на процедури и механизми за осигуряване и поддържане на качествена професионална подготовка.

Студентската оценка за качеството на преподаване и организацията на учебния процес е сложно педагогическо явление и полезна обратна връзка в процеса на обучение.

Цел: Да се проучи мнението на студентите като част от учебния процес, относно качеството на обучение в Медицински колеж. Да се предприемат коригиращи действия, които ще доведат до повишаване

компетентността, и изграждане на трайни практически умения и навици у студентите за упражняване на професионалните им задължения.

Материали и методи: Проучването обхваща 80 студенти втори и трети курс специалност рехабилитатор и медицински лаборант през учебната 2017/2018г. Анкетирани чрез пряка анонимна анкета.

Резултатите показват, че по –голямата част от студентите са дали много добра оценка на обучението и условията за провеждането му в колежа. Мнозинството от анкетирани одобряват използваните съвременни интерактивни методи за онагледяване и преподаване, и смятат, че наличният библиотечен фонд е достъпно актуален. Практическото обучение е един от основните акценти в изследването. Висок е дялът на респондентите, които дават отлична оценка за организацията и провеждането му.

Ключови думи: обучение, качество, оценка, студенти, здравни грижи

ВЪВЕДЕНИЕ

Проблемът за качеството на обучение в сферата на здравните грижи е особено актуален в контекста на протичащите реформи в здравеопазването. Новите реалности и потребности в бързо развиващата се медицинска наука и практика, и в условията на здравна реформа непрекъснато повишават изискванията към подготовката на здравните специалисти.

Основната цел на Медицински колеж Стара Загора е прилагане и контрол на процедури и механизми за осигуряване и поддържане на високо качество на обучението на студентите от професионално направление „Здравни грижи“. В образователната мисия на колежа е изразен стремежът към съобразяване с европейските стандарти националните специфики, при формиране на висококвалифицирани здравни професионалисти, притежаващи необходимите компетенции да работят във всички структури на здравеопазването и социалната сфера, в условията на силно конкурентна среда, в която качеството е решаващ фактор за успех. [1,6].

Студентската оценка за качеството на преподаване и организацията на учебния процес е сложно педагогическо явление и полезна обратна връзка в процеса на обучение. През последните години редица наши автори изследват процеса на обучение и неговото качество в сферата на здравните грижи [Ц. Воденичаров, К.Костов, Н. Кръстева, Хр. Милчева, М. Александрова, С.Младенова, Г.Чанева, Ив. Стамболова, Т.Попов, С. Борисова, В. Нишева, А.Андонова и др.]. [2,3, 4, 5].

Важен компонент за акредитационните процедури е качеството на обучение, разглеждано детайлно по различни показатели. [1].

ЦЕЛ: Да се проучи мнението на студентите като участници в процеса на обучение, относно установеното ниво на качеството на обучението в Медицинския колеж и при необходимост да се предприемат коригиращи действия за неговото подобряване.

МАТЕРИАЛИ И МЕТОДИ

Проведено е анонимно анкетно проучване сред 80 студенти втори и трети курс - медицински лаборанти и рехабилитатори, обучаващи се през учебната 2017/2018година в Медицински колеж, Тракийски университет, Стара Загора. Приложен е анкетен метод чрез пряка групован анкета при спазване на принципите за доброволност и анонимност. При обработка на данните са използвани математико-статистически методи, даващи възможност за реална оценка на получените резултати.

РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

Обучението на студентите от специалностите „Медицински лаборант“ и „Рехабилитатор“ в Медицински колеж Стара Загора е организирано и се провежда в съответствие с Единните държавни изисквания (ЕДИ) и е съобразено със стандартите на Европейския съюз. [6]

Обучението е основна дейност на Колежа и е подчинена на изградената и функционираща система за оценяване и поддържане качеството в Тракийски университет. Установяване нивото на студентската удовлетвореност е един от инструментите за измерването му. Създадената организация за обучение в МК се обуславя от три задължителни компонента:

- съвременна материална база;
- квалифицирани преподаватели;
- съвременни методи за преподаване и оценка на резултатите от работата на студентите.

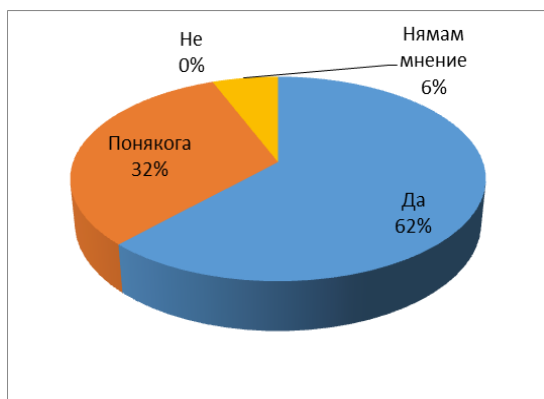
Студентската оценка е комплексна и се базира на няколко индикатора: седмичното разписание на учебните занятия; действащата система за оценка на знанията; достъпност и онагледяване на преподавания учебен материал; удовлетвореност от материално-техническата база и базите за практическо обучение; удовлетвореност от информационната база; възможностите за мобилност в други европейски страни чрез програма Еразъм плюс; и включването на студентите в научни форуми и участието им в органи за управление на МК.

Първият индикатор е оценката на студентите за седмичното разписание на учебните занятия. При разпределение на отговорите е видно, че за преобладаващата част от респондентите 53% е „приемливо“ и 31% го определят като „много добро“. Само 13% смятат, че е „неподходящо като последователност на занятията „.

За постигане на ефективно обучение задължително условие е преподавателите да поддържат високо ниво на компетентност и непрекъснато да се запознават с новостите в медицинската наука. На студентите бе зададен въпроса „Според Вас преподаваното учебно съдържание предоставя ли се разбираемо и на достъпен език?“ Половината от анкетиранияте (50%) смятат че, преподаваното учебно съдържание се предоставя разбираемо и на достъпен език само по някои дисциплини, а 41% категорично посочват отговор „да“, останалите 9% нямат мнение. Най-голям е дялът на студентите 62%, които са на мнение, че преподаваното учебно съдържание ще им послужи в практиката . Според 32% това би им било полезно само „понякога“ и 6% не изразяват своето мнение. Въпреки положителната оценка за теоретичната подготовка има още какво да се желае, за да се повиши относителния дял на удовлетворените студенти. Налагат се нови подходи при подготовката на специалистите в сферата на здравните грижи и в частност на специалностите обучавани в Медицинския колеж. (Фиг.1.)

Съвременните информационни и комуникационни технологии предлагат широк набор от възможности за интерактивност в процеса на обучение. Те напълно съответстват на възприятията, мисленето и стила на учене на новото поколение студенти. Това са основателни аргументи и мотивационна основа за пренастройване на образователната среда и интегриране на новите технологии в нея. [7]

Медицински колеж разполага със съвременни информационни и комуникационни средства за обучение – мултимедии, специализирана апаратура съобразена със спецификата на всяка специалност, съвременни мулажи и макети, микроскопска камера и др. Данните от проучването сочат, че 65% от студентите дават „много добра“ и 25% „добра“ оценка на използваните съвременни интерактивни методи и средства по време на обучението. (Фиг.2.)

Фиг.1. Според вас, преподаваният материал по време на обучението ще Ви послужи ли в практиката?

Фиг.2. Мнение на студентите за използването на интерактивни методи в процеса на обучение.

Относно удовлетвореността на студентите от действащата система за контрол и оценка на знанията по отношение на обективност и максимална изява на наученото, 81% са посочили отговор “понякога“, и само 13% от изследваните са „напълно удовлетворени“. При 61% от анкетиранияте е изразено предпочитание към дидактическия тест като изпитна форма. За 27% от студентите е по уместно комбинираното изпитване. По 6% студентите предпочитат само устен или само писмен отговор, като форма за проверка и оценка на теоретичните им знания. (Фиг.3)

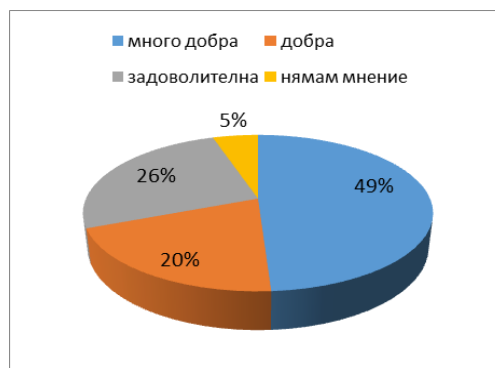
Фиг.3. Предпочитания на студентите към формите за оценка на техните знания

Съществен фактор за формиране на професионалните компетенции при обучението на медицинските лаборанти и рехабилитаторите се явява практическото обучение, което съставлява и малко над половината от общия хорариум часове в учебните планове и на двете специалности. За да можем да получим по детайлна оценка за качеството на учебния процес бе поставен въпроса „Достатъчни ли са часовете за практически занятия?“ Мнозинството от респондентите (86%) са напълно удовлетворени от часовете за практика в учебния план на всяка специалност. За 9% от студентите тези часове са малко, но те не посочват конкретен коментар.(**фиг.4.**) Усъвършенстването на професионалните качества и компетенции на студентите се осъществява в реална работна среда в базите за практическо обучение. Посещенията в клиничните бази е съобразно с учебната програма по Клинична практика. Базите за практическо обучение са държавни, университетски и частни здравни структури за болнична и извънболнична помощ. Оценката на студентите относно предоставената им възможност за работа в базите по време на клинична практика е от изключително значение. Малко повече от половината анкетирани (59%) дават „добра“ и 25% „много добра“ оценка на предоставените им възможности за работа в реална работна среда и само 16% я определят като „задоволителна“.

За провеждане на качествено обучение е необходима и много добра материално техническа база. Приоритет на ръководството на МК е непрекъснатото реновиране на лекционните зали, залите за УПЗ и периодично обновяване на наличната апаратура, в съзвучие в новостите в лабораторните науки и практика. Практическата подготовка в МК се обезпечавя ежегодно с необходимите за практическите занятия консумативи и реактиви. Резултатите от проучването сочат, че 49% от студентите дават „много добра“ оценка на материално техническата база в която се обучават, 20% я определят като „добра“ , 26% „задоволителна“ и 5% нямат мнение. (**фиг.5**)

Фиг.4. Удовлетвореност на студентите от броя на часовете за практически занятия

Фиг.5. Каква е оценката Ви за материално – техническата база на МК?

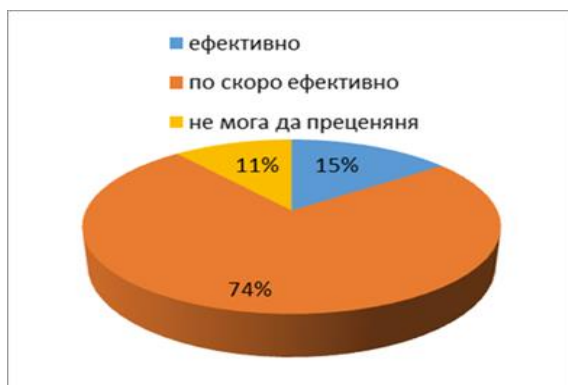
Относно актуалността на наличната специализирана литература в МК болшинството анкетирани 94% смятат, че тя е достатъчна и актуална и 6% изразяват противоположно мнение. Наличният библиотечен фонд задоволява, както количествено, така и по съдържание потребностите на студентите.

Информационната база на МК е част от общоуниверситетската информационна система за обучение и управление на административната и учебната дейност. През 2012 г. в МК - Стара Загора се откри нова компютърна зала използваща технологията NComputing. Чрез нея студентите имат достъп до различни приложения, бази данни и услуги. Осигурява се достъп до: онлайн учебно съдържание, създаване и организиране на учебни дейности, проследяване на обучението, взаимодействие между участниците в процеса на обучение и контрол на знанията.

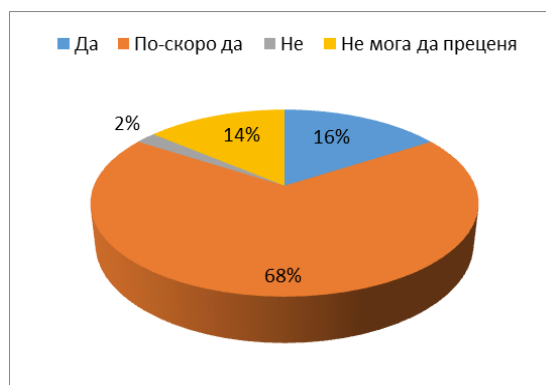
Конкурентоспособността при обучението заема важно място и придобива особено значение при съвременната образователна среда за студентите от професионално направление „Здравни грижи“. Освен с пазара на труда, този проблем кореспондира пряко и с интеграционните процеси, свързани с взаимното признаване на дипломите, мобилността на преподаватели и студенти, създаване и активно използване на интерактивни мрежи и участието на студенти и преподаватели в национални и международни проекти. На въпроса „Удовлетворяват ли Ви предлаганите в колежа възможности за образователни посещения в европейски страни?“ само 29% от студентите са посочили отговор „да“, 49% от тях не могат да преценят и 25% дават отговор „не“, без да излагат своите аргументи за това. Това се обяснява с факта, че все още не всички студенти са извършили мобилности по Програма Еразъм плюс и извън нея.

От съществено значение е цялостната оценка на студентите за обучението им в МК от гледна точка на бъдещата им професионална дейност. Като „ефективно“ са определили своето обучение 15% от анкетираните, 74% посочват отговор „по скоро ефективно“ и 11% не могат да преценят. Няма студенти, които са избрали отговор „неефективно“ (Фиг.6.)

Значим фактор за качествено обучение в Медицински колеж е професионалната реализация на завършилите. Получените резултати показват, че мнозинството от студентите 84% които се дипломират в МК очакват успешна реализация по специалността. Много нисък е дялът 2% на тези които категорично заявяват, че няма да се реализират успешно след завършването си, и не изтъкват конкретни мотиви за това, 14 % не могат да преценят. (Фиг.7.)

Фиг.6. Как оценявате от гледна точка на бъдещата ви професионална дейност обучението в МК?

Фиг.7. Очаквате ли, че в резултат на полученото образование в МК ще намерите бърза и ефективна реализация на пазара на труда?

ИЗВОДИ И ЗАКЛЮЧЕНИЕ

- Висок относителен дял от изследваните студентите, са удовлетворени от седмичното разпределение на учебната програма;
- Теоретичното обучение се представя на достъпен език само по някои дисциплини, според половината анкетираните. Малко повече от половината респонденти биха приложили успешно теоретичните си познания в практиката. Това налага да се провеждат допълнителни проучвания сред студентите от отделните специалности, за да се установи по кои от учебните дисциплини е необходимо да се приложат коригиращи действия и за да се повиши удовлетвореността на студентите.
- Не по-малко е важен начина на поднасяне на информацията на студентите. Необходимо е да се акцентира върху нови, завишени критерии и към цялостната организация на учебния процес.

Приложението на съвременни интерактивни методи при обучението се оценя високо от всички анкетиранни.

- Оценъчната система на резултатите от обучението по всяка дисциплина не съответства на студентското желание да се прилага тестовото изпитване. С оглед на това, че специалностите в МК са с практическа насоченост, по профилиращите дисциплини задължително се провежда и практичен изпит с теоретично изложение на въпроса последвано от изпълнението на практическа задача. Тестът остава като компонент при формирането на крайната оценка.
- Непрекъсната развиващата се материално техническа и информационна база в Тракийски университет и Медицински колеж е оценена високо от студентите. Това е добра предпоставка за качествена учебно преподавателска и научна дейност в професионално направление "Здравни грижи".
- За мнозинството от студентите часовете за практически занятия са достатъчно и им се предоставят възможности за реална работа в клиничните бази. Това води до изграждане и развитие на клинично мислене, получаване на добра практическа подготовка, формиране на умения за работа в екип и справяне в критични ситуации.
- Голяма част от студентите в МК определят обучението си като ефективно и смятат, че това би им помогнало за по – бърза реализация.
- Заключение. Поддържането на качеството на обучение и задоволяването на потребностите на обучаващите се са от първостепенно значение за Тракийски университет и в частност за Медицински колеж. То е толкова по добро колкото разликата между динамично променящите се изисквания и получените резултати от образователния обект е по-малка и колкото по-бързо тя се преодолява

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

- [1] Доклади за програмна акредитация на специалностите от регулираните професии „ Рехабилитатор“ и „ Медицински лаборант“, 2016 г.
- [2] Младенова, С. (2015). Методика на обучението по практика по специалностите от професионално направление "Здравни грижи". София: Централна медицинска библиотека, Медицински университет - София.
- [3] Милчева, Хр. "Аспекти на обучението в Медицинския колеж", монография, изд. КОТА, Ст. Загора, 2006 г., 96 стр., монография
- [4] Нишева, Д. Е. (2003). *Методика на обучението по практика в медицинския колеж*. Плевен: ВМИ-Плевен.
- [5] Попов, Т. П. (2011). *Медицинска педагогика*. Габрово: ЕКС-ПРЕС - Габрово, 2011.
- [6] НАРЕДБА за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалностите от професионално направление "Здравни грижи" за образователно-квалификационна степен "професионален бакалавър по ..." Приета с ПМС № 238 от 26.09.2008 г., обн., ДВ, бр. 87 от 7.10.2008 г., в сила от учебната 2008 - 2009 г.
- [7] Mollova K., H. Milcheva, P.Teneva, The Application of the Interactive Methods in Practical Training of Students of Medical College, Сборник с доклади XII Международен балкански образователен и научен конгрес „Образование за живота, професионалната реализация и благополучието“ 2017, online ISSN 2535-1125, Indexing in international databases Scientific Indexing Services (SIS), pp. 441-449